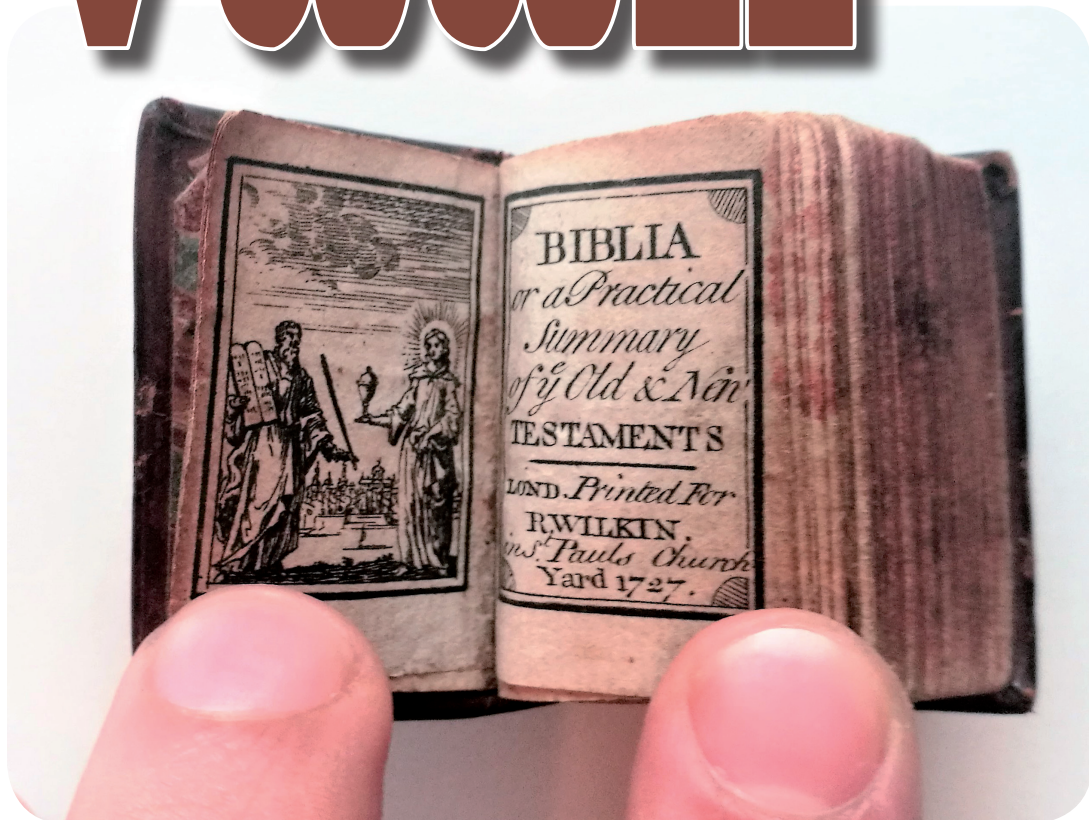

Vaan

Kleinste Bijbel ter wereld

**Orgaan van de Bond van
Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag**

- 76 jaar vrijheid . . . . . blz. 3
- Elia gevoed bij de beek Krith blz. 4
- Paulus' tweestrijd blz. 7
- Jaarverslag blz. 9

Ds. J.H. Lammers

• *Van de voorzitter*

Huishoudelijke Vergadering

Er is een stappenplan door de demissionaire regering opgesteld voor verspoeling van de coronamaatregelen. Dit plan geeft aan dat we nog niet met een grote groep mannen samen kunnen komen op zaterdag 19 juni. Als hoofdbestuur hebben we besloten om de Huishoudelijke Vergadering niet door te laten gaan. Het is jammer voor ds. J.P. Nap en dhr. C. Oosterom die het hoofdbestuur verlaten. Van hen zullen we nu op een andere wijze afscheid nemen. Van broeder Oosterom geldt overigens dat hij tot het einde van het jaar onze adviseur blijft. De huishoudelijke zaken worden schriftelijk afgehandeld, hetzij via de mail of de post. Dat betreft de jaarverslagen, de uitslag van de verkiezing en verder een voorgestelde wijziging van de statuten.

Meeleven met GZB

Op dinsdag 6 april werden we opgeschrikt door het plotselinge overlijden van ds. C. van Duijn, die vanuit de GZB was uitgezonden naar Noord Afrika. Hij werd 60 jaar. Het is een grote schok voor zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen. Het plotselinge overlijden laat ook veel predikanten en gemeenten niet onberoerd. Voor de GZB betekent het een tegenslag voor het zendingswerk in Noord Afrika. We leven mee met de familie en ook met onze zusterbond. We wensen de troost toe van het heilsfeit van de opwekking van de Heere Jezus

Tenslotte

Dit nummer van De Hervormde Vaan geldt voor twee maanden. Het volgende nummer dat ook voor twee maanden geldt, verschijnt in juli. We wensen elkaar toe te leven bij het woord van de opgestane Heiland Die zei: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde (Matth.28: 18)'. Deze woorden bemoedigen ons in de voortdurende onzekerheid rond de corona-pandemie.

• De kopij voor het juli/augustus-nummer moet vóór 20 juni bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

• *in dit nummer*

Van de voorzitter.....	2
Meditatie	3
Bijbelstudie o.t.....	4
Bijbelstudie n.t.....	7
Jaarverslag 2020-2021.....	9
Exploitatie-rekening 2020	12
Boekbespreking.....	13
Colofon.....	14
Overlijdensberichten.....	15
Uitnodiging Huishoudelijke Vergadering.....	16

Adres administratie:

Hervormd Bondsbureau, Beatrixstraat 20a,
3862 DB Nijkerk • T 033 - 2456699

Email: bonds bureau@solconmail.nl

Bankrek.nr. NL08RABO0377871559

t.n.v. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Openingstijden Hervormd Bondsbureau:

Maandag en donderdag van 8.30-12.00 uur.

Dinsdag, woensdag en vrijdag gesloten.

76 jaar vrijheid.....

Als de Heere niet bij ons geweest was....

(Psalm 124: 1m)

ALS.....

Het is maar één woordje. Hoe vaak gebruiken wij het in de praktijk? *Als*.... dán! *Als*....dán!

Zo is het ook in Psalm 124. *Als*....dán! In dit geval hangt het er maar van af wat er op die stippelijntjes ingevuld wordt. Béter: Wíe! De dichter van de Psalm, David, weet het wel: de HEERE! Tot 2x toe schrijft hij het uit: *Als de Heere niet bij ons geweest was...* Zijn Naam is bepalend. En niet alleen dát. Oók doorslaggevend! Op wat volgt. Er zit alles aan vast!

DAN.....

Psalm 124 is een bevrijdingslied. In mei '45 is deze Psalm in heel wat kerken gezongen. En ook bepreekt. Aan vijf lange en turbulente oorlogsjaren kwam een einde. *De strik is gebroken en wij zijn ontkomen* (vers 7b). Zo ervoer de Psalm dichter het ook. Hij schrijft mede namens zijn volk Israël. Zo zegt vers 1b: *zeg dat toch, Israël*. In beeldtaal kijkt hij ook terug op een zeer dreigende en benauwde situatie voor hem en zijn volk. Als de HEERE er toen niet bij was geweest, *dán*..... *Dán* waren zij levend verslonden. Verbrand onder de toorn van de mensen die tegen hen opstonden. Onder de wateren die hen overspoeld hadden. *Als*....dán!

ALS.....

Deze beeldtaal is ook van toepassing op de oorlogsjaren '40 – 45. Mensen die tegen ons opstonden. Een land. Soldaten. Hun toorn ontbrandde tegen ons. Tegen bepaalde bevolkings-groepen, Joden in het bijzonder. Bombardementen teisterden steden. Nietsontziende razzia's vonden plaats. Duizenden stierven voor vuurpelotons. Nog veel meer in concentratiekampen. Vergast en verstikt. Anderen werden verraden en soms ter plekke gefusilleerd. Tóch: *als de Héere niet bij ons geweest was*....dán was geen Jood overgebleven. Geen bevrijding geweest.

DAN.....

Maar Hij was er. Al leken het vaak stippelijntjes..... Tussen *als* en *dan* vullen wij toch na-drukkelijk Zijn Naam in. Hé m komt de eer toe. Het was Zijn reddend ingrijpen. Aan ons is de bevrijding niet te danken. Want *als* de HEERE er toen niet bij was...Maar ook in al die afge-lopen 76 jaar niet bij was... *dán*... En er ook vándag niet bij is....*dán*... Ja, wat *dán*? Durven wij dat in te vullen? Ook voor ons persoonlijk? Wat zou er dan van óns (zijn) terecht(ge)komen?

MÁÁR.....

Daarom nog een '*máár*'. Hij was en is er wél bij! Méér dan eens tegen al het zichtbare in.

Typisch Zijn stijl van werken! In Hem, Die Immanuël heet: God met ons. Voor Hem gold het ook: *als...dán*. Op Golgotha was dat zo: de HEERE was níet met Hem. Hij werd levend verslonden. Gods toorn ontbrandde tegen Hem. Wateren overspoelden

Hem. Wáárom? *Als...* het water ons tot aan de lippen staat, dan is Hij er. Voor ieder die Hem aanroept in de nood. *Onze hulp is in Zijn Naam*. Van Hem is onze verwachting. Zijn Koninkrijk komt. Wáanneer? Als Hij verschijnt op de wolken, *dán...*

Ds. A. Snoek

• *Bijbelstudie o.t.*

Elia gevoed bij de beek Krith

Lezen 1 Koningen 17:2-6 en Lukas 12:22-34

De stemmen van de profeten en van de kinderen van God worden onder het bewind van koning Achab tot zwijgen gebracht. Izebel heeft daar de hand in. Toch zal God nooit zonder getuigen zijn. Zelfs in de donkerste perioden van land en volk. Zelfs harde vervolging kan de vlam niet blussen. Eerder wordt het omgekeerde bewerkt. Duidelijke bewijzen daarvan zijn in Noord-Korea en de geschiedenis van de niet-geregistreerde baptisten in de Sovjet-Unie te vinden.

Gij zult Mijn getuigen zijn! Elia heeft zijn taak en ambt uiterst serieus genomen. Hij staat voor het aangezicht van God, Koning en Heere van Zijn volk Israël. De ijver voor Gods Naam en zaak drijft hem.

Elia had gebeden tot de Heere om deze droogte. Hij onderkende de gevolgen van hongersnood en sterfte onder het volk. De heerlijkheid, eer en aanbidding van de Heere door koning en volk lag hem nader aan het hart. Het volk moet een keuze maken. Een buigen naar de Heere toe.

Zo plotseling Elia voor Achab stond, zo abrupt verdween hij weer. Daarna, na de aankondiging van de droogte, kwam het woord van de HEERE tot Elia. De schrij-

ver van het boek Koningen laat in de naam HEERE Gods recht op en liefde tot Zijn volk spreken. Ondanks hun zonde, maar dankzij Zijn genade spreekt Hij nog, al is het de komende jaren door het oordeel van de droogte. Bovendien, de afgoden zijn afgebeeld met monden, maar spreken kunnen ze niet. De levende God laat Zijn stem horen. Zijn leiding en onderwijs gaat verder. De rechtvaardigen doen de bevelen van de Heere met lust en liefde.

Het Woord van de Heere behoeven we niet te zoeken. Bijzondere stemmen of duidingen van gebeurtenissen ten spijt. In de bediening van het Woord komt God vandaag tot ons. In het leven waar vanuit een open Bijbel wordt geleefd. Paulus spreekt in Romeinen 10:6-8 de woorden van Deuteronomium 30:10-14 na. Het Woord is in uw mond en in uw hart. Het Woord van het geloof, dat verkondigd wordt. En ik zal horen wat God, de HEERE, tot mij spreken zal (Psalm 85:9). God verwacht in de erediensten.

Weg bij Achab

Ga weg vanhier, keer u naar het oosten en verberg u bij de beek Krith, die aan de over-

zijde van de Jordaan stroomt. De beek Krith is een wadi die water afvoert naar de Jordaan, maar ook droog kan vallen. Voor Elia is het geen onbekend gebied, in de buurt van zijn woonomgeving. De naam Krith betekent 'ingesneden'. De beek baant zich een weg en stroomt door een ruig en deels onherbergzaam landschap. Maar, is deze naam ook te verbinden aan Gods handelen met Israël, nu Hij insnijdt in hun dagelijks leven?

Wat is de reden van het vertrek van Elia? Het weggaan van Elia geschiedt op het bevel van de HEERE. Het was geen vlucht om de toorn van Achab te ontlopen, maar een luisteren naar Gods stem en bevelen. Er zijn twee redenen te noemen. Luisterend naar de woorden 'verberg u' horen we de zorg van de Heere voor Zijn knechten en kinderen. Hij Zelf is een Schutsheer van de vromen. In beide handpalmen zijn zij geschreven en Christus draagt de voorgangers van de gemeenten in Zijn rechterhand (Openbaring 1:20 – 2:1). Er was geen haast geboden om ijlings het vege lijf te redden. Hij neigt de harten van de koningen als waterbeken. Toch vond God het nodig Elia een ander onderdak te bieden. Hij zal niets tekort komen. Elia gaat de weg van de Heere Jezus. Deze moest voor een tijd verhuizen naar Egypte. Nou, Achab heeft zijn best gedaan. Een opsporingsbevel ging uit naar alle omliggende landen om die 'Israël in het ongeluk stort' op te brengen, bevestigd met een eed wanneer Elia niet was gevonden.

Weg uit Israël

Het verbergen van Elia kent nog een andere verklaring. Het gebruikte werkwoord betekent niet slechts iets verbergen en aan het oog onttrekken. Niet zoals de verspieders

door Rachab werden verborgen. Of zoals Obadja, de hofmeester van koning Achab, 100 profeten verborg. God zegt hier: Elia wees daar absent! En zoals jij daar afwezig bent, ben Ik het ook. Over de Jordaan is de grens over. Zowel Elia's verschijnen als verdwijnen hoort tot de openbaring van God aan Israël. Het verbergen treft hier het geestelijk welzijn van Israël. 'De openbaring der genade verbergt zich'. Het is een verzwaring van het oordeel! In Psalm 74:1-11 maakt Asaf deze nood tot klacht en gebed. *'Onze tekenen zien wij niet, er is geen profeet meer; er is niemand onder ons die weet hoelang nog ... Waarom trekt U Uw hand terug, Uw sterke rechterhand?'* (vs 9 en 11). Een schrijnender tegenstelling dan de belofte uit Deutr. 32:1-2: *'Laat de aarde de woorden van mijn mond horen. Laat mijn leer neerdruppelen als de regen, laten mijn woorden stromen als de dauw, als een zachte regen op het groen, en als reghdruppels op het gewas'* laat zich niet denken.

Onderweg weg met een belofte

Voor Elia vertrekt, belooft de Heere voor zorg te dragen. Hij zal in leven kunnen blijven met water uit de beek. Raven zullen hem verder in levensonderhoud voorzien. Wat dat precies inhoudt is voor Elia onbekend. God zal in het onherbergzaam gebied zijn tafel dagelijks met 'manna' vullen. Voor levensonderhoud is niet altijd overvloed nodig, maar kan men met beperkte middelen toe. Geef ons heden ons dagelijks brood. Agur bad: *'Voorzie mij van het mij toegewezen deel aan brood'* (Spreuken 30:8). Elia weet van de ongekende mogelijkheden van de Heere; maar liefst 40 jaar woestijnreis was Zijn trouw iedere morgen nieuw. God is niet karig. Hij wordt van het uitdelen niet armer en van het inhouden niet rijker.

Gehoorzaam op weg

Daar gaat Elia. Hij ging dan, overeenkomstig het Woord van de HEERE. Gehoorzaam, en van harte. Ik wil gehoorzaamheid en geen offerande. De Heere wil gediend worden, ook in het volbrengen van Zijn bevelen. Een levensstrek van de rechtvaardigen. Geleid en gedreven door Woord en Geest. Het wil niet zeggen dat er geen vragen kunnen leven in het hart. Echter, gaan als Abraham, de vader aller gelovigen. Hij kreeg de opdracht om Izak te offeren. 's Morgens vroeg stond hij op en ging. Hoe vaak komen we dit gelovig opvolgen en doen tegen in de Bijbel. De Heere Jezus noemt die Zijn broeder of zuster die doet de wil van Zijn hemelse Vader. Dat is in de eerste plaats geloven in Jezus Die Hij gezonden heeft, maar niet minder in de weg van Zijn geboden wandelen.

Ver weg gevoed

En ... de raven brachten hem. Wonderlijk klein voegwoord 'en'. Geschiedenissen die een vervolg krijgen. Hier als directe verwijzing naar de trouw van de HEERE. Hij houdt woord. En we vernemen h oe de belofte vervuld wordt. Raven, de grootste uit de familie van de kraaien, kwamen aangevlogen. D e raven. Een aantal koos God tot Zijn dienst. Zo geheel tegen hun natuur in. De raven, die uitsluitend voor zichzelf hun kost zoeken. Rovers, onrein, alleseters, aaseters. Nochtans hoort God de (jonge) raven en voedt ze. In een adem genoemd met gieren en kraaien die hun voedsel en woning zoeken in verwoeste steden. Zijn zij voor Elia naast voeders ook boodschappers van de andere kant van de Jordaan? Zij brengen hem brood en vlees. Rein vlees, naar wetsvoorschrift.

Tweemaal per dag dekt God de tafel voor Zijn knecht. Water werd gedronken uit de Krith. *'U maakt voor mij de tafel gereed voor de ogen van mijn tegenstanders'* (Psalm 23:5). Wonderlijk om achterom te zien en te belijden: kleren en schoenen niet verouderd, eten en drinken ontvangen.

Vragen:

1. God sprak tot Elia. Hoe verwacht u de Heere in de zondagse erediensten en de dagelijkse lezing uit Gods Woord? Hoe krijgt het Woord beslag in uw leven?
2. Zijn er in de geschiedenis van Isra el perioden aan te wijzen dat er bijna geen openbaring is? Wat waren dat voor perioden sociaal, economisch, geestelijk? Wat kunnen we er voor vandaag uit leren?
3. Wat vindt u van het feit dat de laatste decennia in Nederland zoveel kerken zijn gesloten of afgestoten?
4. God voedt Elia op wonderlijke wijze. Lees en bespreek met elkaar Psalm 37:10. Zijn er voorbeelden uit uw leven? Welke?
5. Elia gehoorzaamt de Heere. Welke plaats krijgen de geboden van de Heere in uw leven, op uw werk, in uw gezin, in uw ambt?

Paulus' tweestrijd

Filippenzen 1 : 12-26

Indeling Bijbelstudies

Filippenzen-Filemon

1. Filippenzen 1 : 1-11
2. Filippenzen 1 : 12-26
3. Filippenzen 1: 27 – 2 : 11
4. Filippenzen 2 : 12 - 30
5. Filippenzen 3 : 1-11
6. Filippenzen 3 : 12 – 4 : 1
7. Filippenzen 4 : 2 - 9
8. Filippenzen 4 : 10-23
9. Filemon 1-7
10. Filemon 8-25

Gebonden - ongebonden

In de verzen 12-26 is Paulus bijzonder openhartig. Hij schrijft over de persoonlijke omstandigheden waarin hij verkeert, maar ook over de manier waarop hij die innerlijk ervaart en verwerkt.

Mogelijk hebben de Filippenzen uit bezorgdheid geïnformeerd hoe het met hem ging. In dit deel van de brief geeft Paulus uitgebreid antwoord. Alleen schrijft hij niet over hoe het hem persoonlijk vergaat maar welke gevolgen zijn gevangenschap heeft voor het missionaire werk. Verwonderd geeft Paulus aan dat zijn verblijf in de gevangenis geen belemmering vormt voor zijn werk als apostel. Integendeel, het geeft juist een positieve impuls aan de verspreiding van het Evangelie. Paulus mag dan in de boeien zijn geslagen, het Woord van God is niet gebonden. Door zijn gevangenschap en de rechtszitting krijgt Paulus gelegenheid om van Christus te ge-

tuigen tegenover mensen met wie hij onder normale omstandigheden niet in aanraking was gekomen: stadhouders, rechters, hofdienaren, soldaten. God opent op verrassende wijze deuren voor het evangelie!

Het is alom bekend dat Paulus een bijzondere gevangene is: geen misdadiger maar een gevangene om Christus' wil (vers 13). En ziende op Paulus' moedige houding en Gods zegen over Paulus' gevangenschap verkondigen ook andere christenen in Caesarea met des te meer vrijmoedigheid het Woord van God.

Zuivere en onzuivere motieven

De motieven van waaruit deze 'broeders in de Heere' Christus verkondigen, zijn wel verschillend. Sommigen doen het uit sympathie voor Paulus, wetend dat hij een belangrijke taak als dienaar van Christus heeft. Anderen zien de apostel blijkbaar als een rivaal. Ze preken uit eigenbelang en zijn erop uit om Paulus' gevangenschap te verzwaren. Zijn het predikers die jaloers zijn op de zegen die Paulus ervaart op zijn werk als apostel? Of hebben ze moeite met Paulus' openheid naar de heidenen? We weten het niet zeker. Maar al zijn hun bedoelingen niet zuiver, Paulus heeft geen bezwaar tegen de inhoud van hun prediking. Evengoed is hij blij dat ze vrijmoedig het Woord van God spreken. Zolang Christus maar gepredikt wordt! Door genade is Paulus in staat over zijn eigen schaduw heen te springen en zijn eergevoel opzij

te zetten. De liefdeloze behandeling die hij van sommigen ondervindt neemt zijn blijdschap niet weg. Niet omdat hij ongevoelig is maar omdat het hem als apostel van Jezus Christus vóór alles gaat om de voortgang van het Evangelie.

Gebed van de gemeente

Van één ding is Paulus vast overtuigd: hoe moeilijk de omstandigheden ook zijn en welke duistere motieven mensen ook kunnen hebben, het dient alles tot zijn behoud. En dan doelt hij niet alleen op bevrijding uit de gevangenis. Hij weet zijn leven voor eeuwig geborgen in Gods hand. Paulus haalt woorden aan uit het Bijbelboek Job (13:16). Blijkbaar herkent hij zich in deze Bijbelse figuur, in Jobs tegenslagen en de onbarmhartige wijze waarop hij door zijn vrienden behandeld werd, maar ook in zijn geloofsvertrouwen.

Paulus weet zich ook gedragen door het gebed van de gemeente. Er is sprake van wederkerigheid: hij bidt voor de Filippenzen (zie vers 4), zij bidden voor hem. Het gebed van de gemeente is onlosmakelijk verbonden met de ondersteuning van de Heilige Geest. Dat is immers de Geest van de gebeden Die drijft tot het gebed. Tegelijk zal de gemeente ook voor Paulus gebeden hebben om de ondersteuning door de Geest.

Uit vers 20 blijkt opnieuw dat Paulus zijn persoonlijk lot ondergeschikt ziet aan de verheerlijking van Christus. Wat er ook met hem persoonlijk gebeurt – of hij blijft leven of moet sterven - de grootheid van Christus zal aan het licht komen.

Persoonlijk getuigenis

In vers 21 klinkt een kort en krachtig persoonlijk getuigenis van Paulus: het leven is voor mij

Christus en het sterven is voor mij winst. In de grondtaal wordt een werkwoord gebruikt: té leven is voor mij Christus. Het concrete leven betekent voor Paulus: in alle dingen op Christus gericht zijn. Daarom zou sterven voor hem geen verlies maar winst inhouden. Door de dood heen krijgt hij deel aan het volmaakte leven met Christus. Hij is ervan overtuigd: ook de dood kan hem niet van de liefde van Christus scheiden.

Wat een troost bevatten deze woorden van de apostel! Na het sterven wacht een christen geen schimmig bestaan in een dodenrijk of een zieleslaap, maar de directe vereniging met de Zaligmaker.

Laat duidelijk zijn: er is geen sprake van dat Paulus de dood positief zou waarderen. De dood is het soldij dat de zonde uitbetaalt (Rom. 6:23) en de laatste vijand die vernietigd zal worden (1 Kor. 15:26). Maar voor Gods kinderen is de dood dienstbaar gemaakt aan hun verheerlijking. Het is geen straf op de zonde meer, maar een afsterven van de zonde en een doorgang tot het eeuwige leven (Heidelbergse Catechismus Zondag 16). De dood is door God in dienst genomen om de deur voor Zijn kinderen open te houden, zodat ze kunnen binnengaan in Zijn Vaderhuis!

Leven of sterven

Paulus verkeert in een tweestrijd. Van twee kanten wordt aan hem getrokken. Aan de ene kant is er het diepe verlangen om heen te gaan. De apostel gebruikt hier het woord 'losmaken', waarbij je moet denken aan het losmaken van de trossen van een schip zodat het kan uitvaren. De apostel ziet ernaar uit te mogen uitvaren in de richting van de Thuishaven. Hoewel hij in het aardse leven reeds de band met Christus ervaart, weet hij dat na het sterven de gemeenschap met zijn Zaligmaker volmaakt

zal zijn. Christus volmaakt te kennen en liefde hebben, dat is iets waar Paulus geweldig naar kan verlangen. Hoewel Paulus nog in de kracht van het leven was, is de gemeenschap met Christus na het sterven voor hem geen troostprijs maar de hoofdprijs.

Uit andere brieven van de apostel merken we dat hij uitzag naar een spoedige wederkomst van Christus. Hier blijkt dat hij ook rekende met de mogelijkheid dat hij vóór de komst van Christus zou sterven. Maar dat verandert niets aan zijn verwachting: altijd bij de Heere zijn.

En toch... al heeft het Paulus' voorkeur om volmaakt met Christus verenigd te zijn, hij beseft dat het voor de gemeente noodzakelijk is dat hij blijft leven. Zo kan hij als apostel vruchtbaar blijven in de dienst van de Heere Jezus.

Je kunt wat Paulus in vers 25 schrijft zo opvatten dat hij toch weet wat er met hem gebeuren zal: hij zal in leven blijven. Waarschijnlijker bedoelt hij te zeggen: als ik blijf leven, zal dat meer in het belang van de gemeente zijn. Het zal leiden tot hun vordering en blijdschap van het geloof. De apostel speelde een belangrijke rol bij de stichting van de gemeente en het tot geloof komen van de Filippenzen, maar dat is niet het einddoel. Het geloof van de Filippenzen mag niet op hetzelfde peil blijven. Hier

geldt: stilstand is achteruitgang! Er moet sprake zijn van groei en vooruitgang. En met de groei van het geloof zal ook de blijdschap van de gemeente toenemen. En dat zal weer leiden tot het doel waar het allemaal om gaat: de verheerlijking van Christus.

Vragen en opdrachten

1. Rivaliteit tussen gemeenteleden en ambtsdragers, komt dat ook onder ons voor? Wat is de oorzaak? Hoe kunnen we het tegen gaan?
2. Welke plaats neemt in uw gebedsleven het gebed voor de kerkdiensten en de dienaren van het Woord in?
3. Paulus geeft in dit gedeelte een krachtig getuigenis af: 'het leven is mij Christus'. Hoe zou u de zin van het leven omschrijven?
4. Wat zegt de Bijbel over de dood? Hoe wordt in onze cultuur tegen de dood aangekeken?
5. Een paaslied zingt: 'Nu jaagt de dood geen angst meer aan'. Mag je als christen de dood vrezen?
6. Een theoloog uit de vorige eeuw sprak over het 'tegoed' van het Oude Testament. Je kunt daarbij denken aan de waardering van het aardse leven. Hoe moeten we als christenen dit tijdelijke leven zien? Mogen we genieten van het aardse leven? En zo ja, waar ligt dan de grens van dat genieten?

Ds. J. van Dijk

• *Organisatienieuws*

Jaarverslag 2020-2021

van de Bond van Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

Geachte leden,

Het afgelopen verenigingsjaar (april 2020-april 2021) is een heel bijzon-

der jaar geweest. Vanwege de coronacrisis konden we weinig of helemaal niet samen

komen. Of zijn er digitale ontmoetingen georganiseerd.

1) Huishoudelijke Vergadering

Deze zou op 5 april in “Maranatha” te Veenendaal gehouden worden. Vanwege de lockdown werd de vergadering afgelast. Een aantal belangrijke punten zijn schriftelijk wel doorgegaan. Aan alle mannenverenigingen is toen een brief of een mail verzonden met de vraag om: 1) goedkeuring voor het jaarverslag 2019 van de secretaris; 2) goedkeuring voor het jaarverslag 2019 en begroting 2020 en de exploitatierekening van de penningmeester met het voorstel van contributieverhoging van 15 naar 16 euro per jaar. Beide jaarverslagen werden goedgekeurd door de verenigingen; 3) om een keus te maken uit de dubbeltallen voor de herverkiezing van de hoofdbestuursleden ds J.H. Lammers, ds E. de Mots en ds A. Snoek. Alle drie werden zij herkozen; 4) dat het verslag van de kascontrolecommissie opgenomen zou worden in de Hervormde Vaan. Dat is gebeurd.

2) Toerustingsdag

Vanwege de maatregelen in verband met de coronacrisis konden we op 31 oktober niet fysiek samen komen in de Oude Kerk te Putten. Het werd een digitale uitzending van de Toerustingsdag vanuit de Ichthuskerk te Ridderkerk van 10.00 tot 12.00 uur. Het thema was: “De vrijheid van een christen”. Ds M. K. de Wilde te Sommelsdijk sprak over “de Bijbel over vrijheid” en prof. Dr J. Hoek te Veenendaal sprak over “Luther over vrijheid”. Er waren 350 mensen, die de toerustingsdag mee beleefd hebben.

3) Themadagen

Dit is een gezamenlijk initiatief van de Man-

nenbond van de Chr. Geref. Kerk en onze Mannenbond. Het jaarthema voor 2020 was: “Hel en hemel, feit of fabel?!” Helaas konden vanwege de coronacrisis de geplande themadagen geen doorgang vinden. Het jaarthema en de sprekers zijn verschoven naar het jaar 2021 DV.

4) Streekvergaderingen

In het afgelopen verenigingsjaar zijn er vanwege de coronacrisis geen streekvergaderingen gehouden.

5) Hervormde Vaan

De inhoud van ons blad “de Hervormde Vaan” werd gevuld met: meditatie van hoofdbestuursleden; Bijbelstudies over Leviticus door ds. J.P. Nap; Bijbelstudies over de brieven 1, 2 en 3 van Johannes door ds. J. Belder; in de serie “Terzake” schreef dr. R. Toes twee artikelen over het onderwerp “Gezag in de Bijbel”; ds J.P. Nap schreef een aantal artikelen over het kopje “Geestelijk leven”. Ook werd in de Vaan verslag gedaan van de Huishoudelijke vergadering en van de Toerustingsdag. Een artikel van het WEB over “in je Doop” is in de Vaan opgenomen. Verder staan er boekbesprekingen in. Alsook het nieuws dat verband houdt met de organisatie van de Mannenbond.

6) Verdiepingsconferentie 25+

Vanwege de coronacrisis kon in september de verdiepingsconferentie geen doorgang vinden. De verdiepingsconferentie van 9 januari is digitaal gehouden op zaterdag 6 maart. Het thema was: “geroepen tot vreugde”. Spreker was Marcel Vroegop.

7) Ledenwerving en Publiciteit

Via de website wordt de publiciteit voor onze

Mannenbond gezocht en aan de weg getimmerd. Belangrijk is om de website up-to-date te houden. Themadagen, Streekvergaderingen, Verdiepingsconferentie25+, de Huishoudelijke Vergadering en de Bondsdag worden erop bekend gemaakt. Tevens worden de lezingen van Huishoudelijke Vergaderingen en van de Bondsdagen/Toerustingsdagen erop geplaatst. Ook de jaargangen van de Hervormde Vaan zijn digitaal te raadplegen. Er wordt aan het begin van het nieuwe seizoen foldermateriaal verstuurd naar de besturen van de Mannenverenigingen. We verstuurden brieven inclusief een Hervormde Vaan naar predikanten die in hun eerste gemeente begonnen zijn.

8) Contacten

Het Hoofdbestuur vergaderde vijf keer in het afgelopen jaar. Twee keer kon niet doorgaan vanwege lockdown. De jaarlijkse vergaderingen en ontmoetingen met de andere Hervormd-Gereformeerde bonden konden vanwege lockdown niet doorgaan. Het zgn zevenbondenberaad werd in november digitaal via Teams gehouden. Elkaars jaarvergaderingen of bondsdagen bezoeken ging niet door of we konden digitaal meelevén. Door het WEB, het samenwerkingsverband met de Vrouwenbond, HGJB, Zondagsscholenbond en Mannenbond, is opnieuw een digitale map “Opvoedingsbron” uitgekomen met als thema: “in je Doop”. Ook waren er dit jaar geen bondsdagen van de Hersteld Hervormde Mannenbond, de Chr. Geref. Mannenbond en de Mannenbond van de Ger. Gemeenten vanwege lockdown.

9) Ledenbestand

We denken aan onze leden, die dit verenigingsjaar zijn overleden. Ook van onze leden zijn er aan het coronavirus overleden. We wensen de nabestaanden van onze overleden broeders de

troost en genade van de Heere Jezus Christus toe. Verder werd één vereniging vanwege het te geringe aantal leden in het afgelopen seizoen opgeheven. Een enkele vereniging gaf door dat er nieuwe leden bij gekomen waren. Het aantal leden van onze Mannenbond is ongeveer 3200.

10) Bondsbureau

Het besluit is genomen om het bondsbureau per 1 januari 2022 op te heffen. De reden is dat de Zondagsscholenbond aangegeven heeft, dat zij het stichtingsbestuur, waar ook de Vrouwenbond en Mannenbond deel van uit maken, gaan verlaten. Omdat doorgaan met het stichtingsbestuur door de Vrouwenbond en Mannenbond geen optie bleek te zijn, is overgegaan tot de verkoop van het gebouw. De verdere afwikkeling van het bondsbureau wordt in overleg met de drie bonden geregeld.

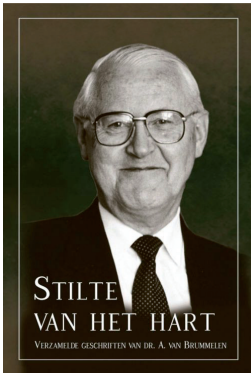
11) Tenslotte

Aan het eind van het jaarverslag willen wij God danken dat ondanks de coronacrisis Zijn Woord niet in lockdown ging. Niettemin missen we de onderlinge contacten en gesprekken van hart tot hart op de verenigingsavonden en jaarlijkse ontmoetingsdagen. Wat dat betreft geeft de Heere ons allemaal een corrigerende tik door de coronacrisis: was het niet té vanzelfsprekend allemaal, dat we rond de Bijbel konden samen komen? Dat is nu anders geworden: het is genade, een zegen en voorrecht als we weer rond de open Bijbel bij elkaar kunnen en mogen komen. Wat kunnen we er naar verlangen!

Ds. J. van Dijk, 1e secretaris

	Exploitatie 2020	Begroting 2020	Begroting 2021
BATEN:			
Contributies.....	€ 49.514,--	€ 50.880,--	€ 47.840,--
Collecten en giften	1.166,--	3.600,--	1.600,--
Rente	165,--	165,--	165,--
Diverse ontvangsten	1.220,--	1.150,--	900,--
Referaten en insignes.....	183,--	200,--	150,--
	€ 52.248,--	€ 55.995,--	€ 50.665,--
LASTEN:			
Reiskosten H.B. e.a. + secretariaat.....	€ 3.101,--	€ 5.280,--	€ 3.400,--
Vergaderingen + zaalhuur	1.486,--	2.450,--	2.600,--
Onkosten Toerustingsdag.....	914,--	2.500,--	1.000,--
Diverse kosten	1.929,--	2.050,--	1.850,--
Verdiepingsconferentie 25+	500,--	1.000,--	500,--
W.E.B + opvoedingskom.	735,--	850,--	500,--
Themadagen	383,--	-,--	-,--
PR Ledenwerving + website	773,--	1.300,--	750,--
	€ 9.821,--	€ 15.430,--	€ 10.600,--
ONKOSTEN „HERV. VAAN”			
Drukkosten + banderen	€ 13.995,--	€ 14.460,--	€ 14.414,--
Frankering	12.841,--	12.290,--	13.226,--
Honoraria	2.115,--	2.150,--	2.110,--
Diverse kosten + inbinden	375,--	375,--	375,--
Aandeel kosten Bonds bureau	10.234,--	10.000,--	10.500,--
	€ 39.560,--	€ 39.275,--	€ 40.625,--
TOTAAL BATEN	€ 52.248,--	€ 55.995,--	€ 50.665,--
TOTAAL LASTEN	€ 49.381,--	€ 54.705,--	€ 51.225,--
VOORDELIG SALDO	€ 2.867,--	€ 1.290,--	€ 570,-- tekort
Baten/lasten voorgaand jaar	4.629,--	-,--	
Reserve Toekomstige Activiteiten	€ 7.496,--	€ 1.290,--	
	4.500,--	-,--	
Voordelig saldo	€ 2.996,--	€ 1.290,--	€ 570,-- tekort
BALANS per 31-12-2020:			
Geldmiddelen.....	€ 65.596,--	Voorgesteld wordt de contributie voor 2021 vast te stellen op € 16,--.	
Aandeel Bonds bureau.....	4.714,--		
Inventaris.....	1,--		
Voorraden/vorderingen.....	689,--		
	€ 71.000,--	BATEN/LASTEN	
Nog te betalen kosten	5.216,--	voorgaand jaar:	
	€ 65.784,--	Vrijval onderh. reserve B.B.	€ 2.272,--
Reservering Themadagen	14.935,--	Gift opheffing M.V. 2019	2.251,--
	€ 50.849,--	Diversen	106,--
VERMOGEN	€ 50.849,--		€ 4.629,--

Dr. A. van Brummelen, **Stilte van het hart**, Verzamelde geschriften van dr. A. van Brummelen, ds. J.A. Kloosterman e.a. (red.), Apeldoorn De Banier 2020, 651 blz., prijs € 54,95

Toen ik in 1983 predikant werd van de toenmalige wijkgemeente 1 rondom 't Visnet in Huizen, was ds. A. van Brummelen de consulent. Op de dag van de verhuizing wachtte hij ons op in de lege pastorie aan de Groen van Prinstererlaan (later heette die Jan Schoutenlaan). Na de begroeting nodigde hij ons uit om plaats te nemen en ging hij ons en de aanwezige verhuizers voor in gebed om te danken voor de goede overtocht en te bidden om Gods zegen in dit huis. Dit was voor mij zonder meer een indrukwekkende ervaring. En kijkend in het boek dat nu verschenen is, zeg ik ook: het tekende zijn innige vroomheid.

Zo zouden vele voorvallen genoemd kunnen worden. Wie Van Brummelen ontmoette was er op één of andere manier altijd onder de indruk van. Ik heb het een voorrecht gevonden om alle zeven Huizer jaren zijn collega te mogen zijn, totdat ik in 1990 naar Barneveld vertrok en hij opnieuw consulent werd in de vacante wijk.

Meditatief leven

Het is goed om in ons blad aandacht te vragen voor het boek “Stilte van het hart”, waarin een aantal geschriften van hem verza-

meld zijn. Deze aandacht is alleen al daarom gepast, omdat er enkele referaten bij zijn die hij op Bondsdagen van onze mannenbond gehouden heeft. O.a. bij het 50-jarig bestaan van onze Bond in 1983. Hij sprak daar over “De plaats van de kerk nú”, pag. 249, hoewel daar helaas niet wordt aangegeven dat het om een jubileumreferaat voor de mannenbond gaat.

Een belangrijke kern van het boek lijkt mij het boekje *Meditatief leven* uit 1987. Dit raakt ook de titel van deze verzamelbundel: *Stilte van het hart*. Ds. van Brummelen pleit voor meditatie als levenshouding. Dit komt trouwens in heel deze bundel naar voren, o.a. ook in de artikelen over het kerstfeest en in de hoofdstukjes van de inleidende scribenten. Stille overdenking. In lyrische, soms ietwat filosofische bewoordingen, propageert hij om aan te sluiten bij een voorwerp of persoon. Dit bedoelt hij wel anders dan de oosterse meditatie. Het gaat hem om een voorwerp dat een tegenover blijft, een bloem, een sculptuur, een christelijk symbool. Stap voor stap hogerop naar geestelijke levenssfeer, pag. 290. De drukte van het moderne leven en het slavenhuis van plichten zijn belangrijke belemmeringen. Uiteindelijk gaat het hem om het mediteren met de Schrift. Deze overdenking vraagt oefening, stilte en regelmaat.

Geestelijke leiding

Een belangrijk boek dat ook in zijn geheel in deze bundel is opgenomen, is *Een goed fundament, pastorale vingerwijzingen*. Van het hoofdstuk “Zelfonderzoek met het Onze

Vader”, blz. 325vv, kan ik mij nog best herinneren dat het destijds in De Waarheidsvriend stond. Als doel van dit zelfonderzoek formuleert Van Brummelen: “... ons tot kennis van onze volkomen verlorenheid te brengen in onszelf, maar juist daardoor heen te leiden tot groei in de genade.”

Hij kan regelmatig scherp uit de hoek komen. Daarbij nodigt de hem kenmerkende manier van uitdrukken steeds tot bezinning en opscherping. Bijvoorbeeld als het gaat om de vraag of de bekering acuut plaatsvindt of procesmatig, blz. 334v. Hij zegt dan: “Men merkt Gods hand niet zo licht in de langzame ontwikkeling van de zaadkorrel, als in de snelle groei van de wonderboom. Er heerst wijdheen in de gemeente een schier ondempbare wonderzucht. Alleen zeer bezonnen, diep nadenkende christenen hebben meer oog voor de zegen van de gewone wegen.”

Veelzijdig

Verder treft de gezegende lezer in deze waardevolle bundel enkele meditatieën aan, enige preken, een reeks theologische referaten en artikelen, homiletische wenken en ook zijn proefschrift uit 1980 over het praktisch-theologisch onderwijs van J.J. van Oosterzee. Door middel van dit alles heeft ds. Van Brummelen getracht om de kerk en de gemeente van Christus te dienen. Het is mij de jaren door na zijn overlijden opgevallen hoe dikwijls hij door allerlei mensen geciteerd wordt, tot op de huidige dag.

Wilhelmus à Brakel

Door de hele bundel heen komt de oudvader Wilhelmus à Brakel een aantal malen naar voren, o.a. blz. 300 en 372. Met name gaat het om diens geschrift de *Redelijke Godsdienst*, ca. 1700. Zijn hele leven was Van Brummelen

1e voorzitter: Ds. J.H. Lammers
Vlinderlaan 116, 3863 GK Nijkerk
T 033 2000592 • j.h.lammers1@gmail.com

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Havikshorst 11, 3871 JK Hoevelaken
T 033 2584004 • dsjnap@hetnet.nl

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T 0180 398670 • ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris: Dhr. C.D. Groenendijk
Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk
T 0180 423817 • c.d.groenendijk@hotmail.com

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
T 0348 746906 •
accountant.c.oosterom@planet.nl

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
T 0318 516930 • jvancapelleveen@solcon.nl

Lid: Ds. E. de Mots (Redactie-adres)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
T 0180 424636 • predikant@rondzes.nl

Lid: Ds. J.M. Molenaar (Themadagen)
Vossenakker 2, 6711 CZ Ede
T 0318 307748 •
ds.jmmolenaar@hervormdede.nl

Lid: Ds. A. Snoek (Verdiepingsconferentie 23+)
Kerkstraat 8, 4041 XB Kesteren
T 0488 723120 • asnoekvdm@solcon.nl

Overlijdensberichten:

J. Bout & Zn., Ceintuurbaan 32-34, 1271 BJ Huizen
E info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)
Mutaties: Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

hierin aan het studeren. Vele jaren heeft hij een Brakelkring geleid, genoemd op blz. 19. Een aantal jaren ben ik daar zelf ook deelnemer aan geweest. Met een aantal predikanten lazen we dan uit dat klassieke werk. En schier heel het geestelijk en kerkelijk leven kon vanuit dit werk gezien worden. Wat waren wij verslagen, toen ds. Van Brummelen zo plotseling overleed op 1 december 1999. Met een aantal andere leden van de Brakelkring liep ik naast de lijkwagen om onze mentor naar het kerkhof te begeleiden. Onvergetelijk.

Ook in de bijdrage van H. van As, één van de Hersteld Hervormde samenstellers van deze bundel, wordt à Brakel een paar keer genoemd. Uitdagens klinkt zijn citaat van Van Brummelen in een kerkhistorische lezing te Lunteren, waar hij hem over à Brakels kerkvisie aanhaalt, pag. 31: "Hij drong aan op grote liefde en achting voor de kerk. Zwart beslagen zilver is niet zo rein, maar het verliest zijn waarde niet. De kerk verlaten is een verschrikkelijke zonde." Deze woorden nodigen uit om met elkaar nog eens in stilte over door te spreken.

Men neme zelf deze bundel verzamelde geschriften ter hand en harte. Moge ik afsluiten met een herinnering over het preekbeurtenbureau van de Gereformeerde Bond. Ds. Van Brummelen noemde dit 'Bureau Oh', uitgesproken als een lange ooo. Hoe dat zo kwam? Een aantal jaren beheerden hijzelf en zijn vrouw dit bureau. Werden zij gebeld door een scriba die een gastpredikant zocht, dan noemden zij een naam. De scriba reageerde op de naam van ds. A. met: oh. Noemden zij daarna de naam

van ds. B, dan reageerde de scriba met: ooh, op ietwat verhoogde toon. Ds. B. werd duidelijk meer begeerd dan ds. A. Werd daarna ook ds. C. nog genoemd, dan kon het gebeuren dat de scriba met een nog langere en hogere 'ooh' reageerde.

Ook in deze bundel komen we veel mensenkennis tegen en ik nodig de lezers van ons blad uit om in deze kloeke bundel te

kijken als in een spiegel.

ds. J.P. Nap

• Overlijdensberichten

*'Want het leven is voor mij Christus
en het sterven is voor mij winst'*

Fil. 1:21

Met droefheid geven wij u kennis dat de Heere uit ons midden heeft weggenomen ons trouw en meelevend lid

HENK VAN TILBORGH

in de leeftijd van 72 jaar.

Met dankbaarheid denken we terug aan de zeer betrokken wijze, waarop hij 22 jaar aan onze vereniging was verbonden.

De Heere vertrooste zijn vrouw en haar zoon.

Bestuur en leden van de
M.V. 'Troffel en Zwaard'

Sprang-Capelle, april 2021

'Smaak en ziet dat de Heere goed is'

Psalm 34:9a

Met droefheid geven wij u kennis dat de Heere in vrede op 31 maart 2021 uit ons midden heeft weggenomen ons oud lid, die bijna 50 jaar lid was van onze mannenvereniging

in de leeftijd van 84 jaar.

De Heere schenke Zijn troost aan zijn vrouw, kinderen en familie.

Bestuur en leden van de mannenvereniging
'Onderzoekt de Schriften'

BEERT VAN DEN BERG

Ermelo, april 2021

Aan de besturen van de Hervormde Mannenverenigingen

Geachte broeders,

De coronacrisis is nog niet voorbij. Dagelijks worden er mensen ziek en moeten mensen naar het ziekenhuis. Tegelijkertijd krijgen steeds meer mensen een vaccinatie.

Daarom wil het kabinet de coronamaatregelen stap voor stap loslaten. Dit gebeurt voorzichtig. Want als maatregelen te snel worden losgelaten, kan het aantal mensen met corona weer toenemen.

We hebben als bestuur gekeken naar het stappenplan en zien dan ook dat het niet mogelijk is om onze huishoudelijke vergadering van DV 19 juni met ruim 100 personen te houden. Daarom hebben we als hoofdbestuur het volgende besloten:

1) Verkiezing hoofdbestuursleden.

-- De stembiljetten gaan we versturen via de mailadressen van de besturen en waar het niet mogelijk is per post. Graag de stembiljetten invullen en deze terug sturen vóór 19 juni. Dit kan op twee manieren: inscannen via de mail of via de post sturen naar: dhr. C. D. Groenendijk, Koolmees 35, 2986 VB Ridderkerk.
Email: c.d.groenendijk@hotmail.com

2) Jaarverslag 2020 van de penningmeester/ begroting 2021 wat is opgenomen in deze Hervormde Vaan.

-- Het verslag van de kascontrole zullen we later opnemen in de Hervormde Vaan.
-- Opmerkingen en vragen kunt u mailen naar: Email: jvancapelleveen@solcon.nl

3) Jaarverslag 2020 secretaris wat is opgenomen in deze Hervormde Vaan.

-- Vragen of opmerkingen hierover kunt u mailen naar: Email: ds.j.vandijk@hetnet.nl

4) Voorstel wijzigen statuten artikel 11 punt 3 en artikel 13. Het voorstel zal ook naar elke vereniging gezonden worden via mail of post en heeft in De Hervormde Vaan gestaan van april.

-- Geef aan of uw vereniging akkoord kan gaan met de wijzigingen van de statuten.

We hopen dat we op deze manier uitvoer kunnen geven aan de belangrijkste punten van de huishoudelijke vergadering. Wat belangrijker is: dat we uitvoer geven aan onze roeping om te bidden dat God de middelen zegent die nodig zijn om het coronavirus te bestrijden, voor de kwetsbaren en voor ieder die op welke wijze erdoor getroffen wordt

Namens het hoofdbestuur, met hartelijke broedergroet
C.D. Groenendijk (2e secr.)